

INDEX CAPITUM LIBRI SEXTI

DE PROFESSIONE RELIGIOSA.

- CAP. I. *Utrum professio sit, fueritque semper necessaria ad religiosum statum.*
- CAP. II. *Quid sit formaliter ac substantialiter professio religiosa, et quis sit formalis effectus ejus.*
- CAP. III. *Utrum ad valorem professionis necessarius sit consensus omnino liber, et in ætate perfecta.*
- CAP. IV. *Utrum ad valorem professionis necessarius sit consensus ita liber, ut non ex metu tribuatur.*
- CAP. V. *Utrum ad professionem necessarius sit consensus ita liber, ut non per dolum vel ignorantiam detur.*
- CAP. VI. *Utrum ad professionem necessaria sit libertas a servitute.*
- CAP. VII. *Utrum libertas a matrimonii vinculo ad professionem necessaria sit.*
- CAP. VIII. *Utrum Episcopus, vel in alia dignitate constitutus, possit religionem profiteri.*
- CAP. IX. *Utrum obligatio filii ad parentem, vel alia similis, professionem impediatur, vel potius per eam tollatur.*
- CAP. X. *Utrum ad professionem necessaria sit libertas a quocumque debito, vel vinculo, et ad quid postea teneatur, qui debitis obnoxius proficitur.*
- CAP. XI. *Quæ conditiones ex parte religionis necessariæ sint, ut professio recte et valide fiat.*
- CAP. XII. *Quæ forma servanda sit, ut professio valide et recte fiat.*
- CAP. XIII. *Quos effectus habeat valida professio.*
- CAP. XIV. *Utrum per professionem commutentur seu extinguantur omnia vota, quæ ipsam præcedunt.*
- CAP. XV. *Utrum professio religiosa quantum contractum humanum includit, sit indissolubilis per contrahentium voluntatem, et unde id habeat.*
- CAP. XVI. *Utrum professio sit vinculum omnino indispensabile, etiam per potestatem Pontificis.*
- CAP. XVII. *Solvuntur difficultates pro opposita sententia, et explicatur in quo sensu dicatur hæc solemnitas voti a Summis Pontificibus de jure ecclesiastico.*
- CAP. XVIII. *An potestas dispensandi in professione religiosa in solo Summo Pontifice resideat.*
- CAP. XIX. *Quot modis fieri possit tacita professio secundum jus antiquum.*
- CAP. XX. *Quibus modis fiat professio tacita post Concilium Tridentinum.*
- CAP. XXI. *Quot effectus habeat tacita professio, et quomodo in hoc differat ab expressa.*

LIBER SEXTUS

DE PROFESSIONE RELIGIOSA.

Post novitiatum completum, sequitur religiosa professio, per quam religiosus status substantialiter consummatur, et ideo de illa consequenter dicendum est. Primo, quam sit necessaria ad religiosum statum. Deinde, in quo substantialiter consistat, et quas causas vel conditiones requirat ut valida sit, et quot modis fieri possit, seu quotuplex sit. Ac deinde quas proprietates et effectus habeat. Quia vero professio et expresse et tacite fieri potest, et illa, quæ est expressa, et quasi exemplar alterius, et professio simpliciter, ideo de illa prius et præcipue hic disputamus; postea vero quæ ad aliam pertinent, addemus.

CAPUT I.

AN PROFESSIO SIT FUERITQUE SEMPER NECESSARIA AD RELIGIOSUM STATUM.

1. *Varie significationes verbi profitendi.* — In præsentem quid significet. — Profitendi verbum, et eadem proportionem professionis nomen latissime patet apud Latinos; significare enim solet publicam testificationem, seu confessionem, seu alicujus muneris assumptionem, præsertim si cum speciali solemnitate et obligatione fiat. Sic dicitur aliquis profiteri malitiam; dicebantur etiam olim profiteri nomina apud Prætores; et in Evangelio legimus, ascendisse Joseph, ut profiteretur cum Maria, Lucæ 2. Sic etiam dicimur profiteri fidem, et a Concilio Trident., sess. 24, c. 1, de Reformatione, præcipitur aliquando fieri professio fidei. Ac denique D. Thomas 2. 2, q. 184, art. 5, eodem fere modo dixit, cum aliquis assumitur ad episcopale munus, adhiberi aliquam solemnitatem cum professione, qua se obligat ad tale ministerium. Jam vero communi usu Ecclesiæ accommodata est hæc vox, ut significet actum illum, quo is, qui vult religiosus fieri, statum illum publice, solemniter ac fir-

miter assumit; quo sensu est frequentissima hæc vox in jure canonico et decretis. Est autem hæc significatio in prædicto sensu generalis, abstrahit enim a professione facta per vota solemnia, vel simplicia, et a professione omnino absoluta et irrevocabili, ab ea quæ includit conditionem et dissolvi potest. Quia vero nunc agimus de ordinario jure religionum, prout nunc est in usu Ecclesiæ, ideo in præsentem fere semper loquemur de professione omnino absoluta et irrevocabili, aliam reservantes in postremam partem hujus materiæ, quæ est de Societate in particulari, cujus ille modus profitendi proprius est.

2. *Assertio certissima.* — *Notatio pro explicanda assertione tradita.* — *Probatur ex jure.* — Sic igitur declarato quæstionis titulo, dicendum est professionem veram ac validam ita esse de substantia religiosi status, ut ante illam non sit aliquis vere ac proprie religiosus, per illam autem fiat. Hæc assertio juxta proxime notata intelligi posset cum proportionem: nam si sit sermo de statu religioso in generali, prout a nobis in superioribus explicatum est, professio etiam in eadem generalitate est sumenda. Si autem e contrario sermo sit de professione per vota solemnia, status etiam religiosus cum proportionem sumendus est; ut autem omnis tollatur æquivocatio, sensus debet esse formalis, ut, juxta proportionem status, modus etiam professionis necessarius sit. Loquendo ergo, ut dixi, de communi more religionum, conclusio intelligi potest de solemnem professione. Ut autem conclusio sit in universum vera, necesse est intelligi de professione valida, ut abstrahit a tacita vel expressa; et ideo, licet de expressa hic præcipue disseramus, de utraque probabimus. Et probatur primo ex c. *Religiosi*, de Sentent. excom., in 6, § *Quamvis autem is, qui religionem ingreditur, religiosus censeri cum effectu non possit, donec sit tacite, vel expresse professus*, etc.; et idem habetur in cap.

Porrectum, de Regular. : *Cum monachum non faciat habitus, sed professio regularis.* Quod etiam sumitur ex c. *Ex parte*, eod. tit., et in Concilio Matiseo., c. 5. et Concilio Tridentino, sess. 14, c. 6, de Reformat., et ideo etiam in c. *Consuluit*, Qui cler. vel vovent., dicitur habitum sine professione, non impedire quominus matrimonium postea contractum valeat. Et Sixtus V, in declaratione suæ constitutionis de Illegitimis, eodem sensu dixit: *Quia tunc vere et proprie religiosi effici dicuntur, cum professionem emittunt*, etc. Atque in hac veritate conveniunt Doctores super jura præcitata, et Theologi et Summistæ, quos infra referemus.

3. *Probatur ex perpetua Ecclesiæ traditione.* — *Esseni non fuerunt proprie religiosi professi.* — Secundo, principaliter potest probari assertio ex perpetua Ecclesiæ traditione; nam, ex quo tempore incepit religiosus status, incepit etiam professio, cujus antiquissima mentio invenitur in sanctis Patribus, interdum sub nomine consecrationis aut benedictionis, interdum nomine juramenti aut voti, et sæpe etiam professionis. Dionysius enim, cap. 6, de Eccles. Hierarch., part. 2, ita monasticæ professionis ritum describit: *Stat quidem Sacerdos ante sacrum altare, monasticam impetrationem psallens*; et infra: *Ea vero finita, sacerdos ad eum accedens* (ad eum, scilicet, qui monachus efficitur), *interrogat primum an renuntiet visibilibus omnibus, non solum vitis, verum imaginibus quoque ac phantasiis. Deinde exponit illi perfectissimam vitam, illum aperte contestans, oportere illum mediam* (id est, communem vitam) *longe antecedere. Ubi vero ille ista omnia intente promiserit, consignans eum crucis signo sacerdos tondet, tres divinæ beatitudinis personas inclamans, eamque veste omni, aliam induit, et cum sanctis aliis qui adstant viris, ipsum salutans, divinorum mysteriorum participem efficit.* Præterea Euseb., l. 9 de Præpar. Evang., cap. 1, institutionem Essenorum referens ex Porphyrio, inter alia inquit: *Qui in eam sectam veniunt, non statim*, etc. (quæ infra agentes de probatione Societatis referemus); et infra: *Antequam comiter cum eis vescantur, jurejurando confirmant primo pios se erga Deum futuros*, etc. Similia refert Cyrill., l. 5, contra Julian., et sumuntur ex Josepho, l. 2 de Bello Judaico, cap. 7. Diximus autem supra, ex eodem Eusebio, lib. 2 Histor., c. 16, hos Essenos fuisse monachos, qui in Alexandria sub Marco christianam perfectionem

profitebantur; unde per illud jusjurandum religiosa professio significari videtur. Verum est diversam videri narrationem Porphyrii, quam Eusebius priori loco refert, a narratione Philonis, quam refert posteriori loco. Unde licet Philo de Christianis loquatur ex Judæis conversis, Porphyrius autem multa narrat quæ ad Judaicos ritus ita pertinent, ut non possint commode religiosis Christianis attribui; unde ille vere loqui videtur de antiquis Essenis, qui in Judaismo erant, quibus non possumus propriam religiosam professionem attribuere. Unde in superioribus etiam advertimus illud juramentum non fuisse de observandis propriis consiliis Evangelicis, sed de pietate erga Deum, et similibus, quæ per se ad honestatem servandam, vel vitandum peccatum necessaria sunt. Nihilominus per se credibile est Essenos Christianos, sicut antiquorum mores ad perfectionem Christianam transtulerunt et sublevarunt, ita altiore modum professionis juxta Ecclesiasticum morem observasse.

4. *Explicantur verba D. Basilii.* — Præterea in Regula Paconii (quam ab Angelo ei revelatam historiæ referunt¹), cap. 95, habetur monachos novitios, priusquam ad secretiorem fratrum conversationem susciperentur, promittere solitos servare regulas monasterii, per quam promissionem regularis professio significari videtur. Imo et August., cum lib. 17 de Civit., cap. 4, dicit Apostolos votum magnum emisisse, per illud votum religiosam professionem plane intelligere videtur. Expressius Basilius sæpe hujus professionis mentionem facit, nam epist. ad Conon.: *Non unus, inquit, agon imminet ex pacto profitendi, quod vitæ genus inquit inferius, esse conveniens Evangelio*; et in Regul. 14, ex fus. disput., fuse de hac professione disserit. Et inter alia ait: *Qui intra reliquorum fratrum societatem ascriptus, factam jam a se professionem resciderit, is perinde aspici debet, ut qui in Deum peccarit, quem videlicet professionis suæ testem adhibuerit, cuique solemniter se voto obligarit.* Quod ibi et regul. 15 late prosequitur. Et sermone de Instit. monach.: *Ante religiosæ, inquit, istius vite professionem liberum est unicuique communem cum cæteris vivendi normam sequi. Ubi vero jam quis sponte sua ipse professus est, hic Deo custodire seipsum debet, veluti eorum aliquid, quæ dicata*

¹ Metaphrastes, in Vita ejus; Niceph., lib. 9 Hist., cap. 14; Sozomenus, lib. 3 Hist., cap. 13.

sunt Deo, ne sacrilegii judicium incurrat. Et Epistola ad Amphilochem, Iconii Episcopum, can. 19: *Virorum, inquit, professiones non novimus, præterquam si qui seipsum monachorum ordini adjudicaverint, qui tacite videntur cælibatum admittere; sed in illis quoque illud existimo præcedere oportere, ut ipsi interrogentur, et evidens ipsorum accipiatur professio.* Ubi indicat etiam divisionem professionis in tacitam et expressam, de qua infra latius. Quod vero ait in solis monachis professionem inveniri, de laicis intelligendum puto, nam in clericis regularibus verisimile est etiam eo tempore inventam fuisse, ut in superioribus attigimus. Multo autem id certius est de tempore D. Augustini; nam, licet in sua regula expressam non faciat mentionem professionis, postulat tamen a suis observantiam paupertatis, castitatis et obedientiæ, ad quam eos ternerii supponit. Unde in serm. 2 de Comm. vit. cleric.: *Qui societatem, inquit, communis vite jam susceptam, quæ laudatur in actis Apostolorum, deserit, a voto et professione sua cadit, et Deum habet judicem.* Et sermon. 60 ad fratres: *Sic et tu, monache, antequam promitteres, in tua erat potestate facere quod volebas, vox tua ligavit te mihi*; ubi expendenda illa particula *mihi*, recte enim explicat vim professionis, ut infra dicam. Similia habet in ea verba Psalm. 75: *Vovete et reddite Domino Deo vestro.* In regula etiam S. Benedicti, cap. 58, expressa est forma profitendi.

5. Eadem traditio confirmari potest ex Casiano, lib. 4 de Instit. renunc., cap. 33: *Pœnæ, inquit, gracissima præparantur iis qui tepide et negligenter institutionis regulam fuerint executi, et secundum hoc quod professi sunt, fructus etiam congruos sanctitatis eidem exhibere neglexerint; melius est enim secundum Scripturæ sententiam non covere, quam votere et non reddere*; cap. 36: *In hac nuditate, quam coram Deo et Angelis ejus professus es, ad finem usque perducas.* Et Isidorus, in Regula, cap. 4: *Conversus, inquit, in monasterio recipiendus non est, nisi prius ipse se scriptis sponderit permansurum; sicut enim hi, qui ad secularem promoventur militiam, in legionem non transeunt nisi ante in tabulis conferantur, ita et hi, qui spiritualibus castris cælesti militia sunt signandi, nisi prius professione verbi aut scripti teneantur, in numerum et societatem eorum, qui serviunt Christo, transire non possunt.* Cum quibus verbis illa duo expresse posuit, scilicet, et sine professione non posse esse religiosum, et per illam constitui. De

eademque professione loquitur Hieronymus, cum epist. 8 ad Demetriadem dicit: *Quando eras in seculo, ea quæ erant seculi diligebas*; et infra: *Nunc autem quia seculum reliquisti, et secundum post Baptismum gradum iniisti pactum cum adversario, dicens: Renuntio tibi, diabole, et seculo tuo, et pompæ tuæ, et operibus tuis, seroæ fœdus quod pepigisti*; et epist. 1 ad Eliodor.: *Ani advertite, frater, non tibi licet de tuis quidquam habere rebus*; et infra: *Sed forsitan dicturus es: Quid ergo? quicumque in civitate sunt, Christiani non sunt? Non est tibi eadem causa quæ cæteris: Dominum ausculta dicentem: Si vis perfectus esse, vade, et vende omnia tua, et da pauperibus, et veni, et sequere me. Tu autem perfectum te fore pollicitus es; nam cum derelicta militia te castrasti propter regnum caelorum, quid aliud quam perfectam secutus es vitam? Tandem confirmari potest hæc traditio ex his quæ antiqui Patres tradunt de velandis virginibus; nam veli impositio professio quædam religionis fuisse videtur, saltem in aliquibus, ut in superioribus attigimus, ex Innocentio I, epist. 2 ad Vietricium, cap. 11 et 13; et ex Tertulliano, lib. de Velandis virginibus, et videri possunt Optatus Milevit., lib. 6 de Schismate, ubi hoc velum fuisse dicit insigne quoddam, quo sacræ virgines a non sacris discernebantur. Quod etiam sumitur ex Ambros., lib. 3 de Virginib.; et Chrysost., in serm. Quod regulares feminae viris cohab., tom. 5; et videri possunt alia quæ congerit Gratian., 20, q. 1 et 27, q. 1.*

6. *Notatio circa professionem ab antiquis Patribus declaratam.* — *Probatur assertio posita a priori.* — In his ergo Patrum testimoniis observandum est, quamvis ex eis evidenter constet in religionis statu semper fuisse necessariam professionem aliquam, quæ obligationem induceret ex voto aliquo, promissione aut pacto, præsertim ad illa tria consilia paupertatis, castitatis et obedientiæ; non tamen ex illis satis colligi qualis fuerit illa obligatio, vel promissio, quosve effectus habuerit, ideoque non satis etiam constare an loquantur de professione solemniter, qualis est illa quæ nunc regulariter fit. Satis ergo nobis fuerit nunc ostendisse professionem generatim sumptam semper fuisse ad religiosum constituentem necessariam. Ad quod etiam adduci possent, quæ de sacrandis et velandis virginibus apud antiquos Patres inveniuntur; hinc enim satis constat professionem esse de ratione status religiosi; modus autem ejus pertinet ad modum status, qui accidentarius

illi est. Atque hinc etiam sumitur ratio a priori conclusionis, quia de ratione status religiosi est firmitas, seu stabilitas in eo genere vitæ, quod per talem statum assumitur; sed hæc firmitas non est sine professione, et per illam contrahitur; ergo professio necessaria est ad statum religiosum. Major demonstrata in superioribus est, tam de statu in genere, quam de statu perfectionis et religionis; ubi conclusimus ad hunc statum non satis esse voluntatem seu propositum, nisi obligatio aliqua intercedat. Et inde facile etiam probatur minor, quia ante professionem nihil est firmum et stabile, cum novitius possit libere recedere; per professionem autem firmitas quædam et immobilitas acquiritur, cum jam non sit in libera voluntate professi, statum susceptum dimittere, ut jura et Patres citati docent, et ex usu ac sensu Ecclesiæ constat. Unde autem hæc firmitas proveniat, et quanta sit, statim explicabimus; nunc satis sit dicere in ea intervenire votum et promissionem, quæ obligationem atque adeo firmitatem inducit.

7. *Prima divisio professionis in validam et invalidam, qualis sit.*—*Secunda divisio in professionem tacitam et expressam.*—Ex quo intelligere licet professionem hanc, quam necessariam et sufficientem ad statum religionis esse diximus, debere esse validam, nam si invalida sit, non inducit obligationem, et consequenter nec religiosum facit. Distinguenda itaque est professio (soletque esse prima divisio ejus) in validam, et nullam, seu invalidam, quæ est divisio plusquam analogi in analogata, ut sic dicam; nam professio invalida cum nulla sit, professio non est, sed solum apparet. Dicitur autem professio invalida, quæ licet exterius fiat eo modo quo solet fieri vera professio, re tamen vera talis non est, nec vim habet obligandi; cum ergo illa non sit professio (sicut homo pictus non est homo), mirum non est quod religiosum non constituat, scilicet, vere et in re, sed ad summum apparenter etiam et in existimatione. Quibus autem modis contingat professionem esse invalidam, vel, quod perinde est, quæ sint necessaria ut professio sit valida, in sequentibus videbimus. Præterea solet professio dividi in expressam et tacitam. Expressa est quæ fit per formalia et expressa verba, qualia sunt: Ego professionem facio, vel alia æquivalentia, juxta varios modos religionum, quos infra indicabimus. Tacita vero appellatur, quæ factis potius quam verbis fit, scilicet, gestando ha-

bitum, vel exercendo actus professorum, ut infra late declarabimus.

8. *Assertio tradita intelligitur de quacumque professione valida, sive tacita, sive expressa.*—Conclusio posita de professione quacumque, dummodo valida sit, intelligenda est, nam sola professio valida potest esse necessaria, et ideo ex hac parte non potest verificari assertio de sola professione expressa, cum etiam tacita verum religiosum constituat, ut multa jura testantur, ut patet ex cap. *Statuimus*, de Regular., cum similibus, et sumitur etiam ex c. *Vidua*, eod. tit., et ex c. *Non solum*, c. *Constitutionem*, et c. *Beneficium*, de Regular., in 6; et Clem. *Eos qui*, eod. tit. Quod jus per Concilium Tridentinum revocatum non est, etiamsi sess. 25, de Regularib., c. 15, annum integrum ante professionem requirat; nam inde solum habetur, ante professionem etiam tacitam, requiri etiam nunc probationis annum, non tamen excluditur quin illo præmisso fieri possit, et ideo jus antiquum integrum manet, cum non sit revocatum, et ita declaravit Congregatio Cardinalium, et Sixtus V manifeste supponit in declaratione suæ constitutionis de Illegitimis, dum ait: *Sed cum eadem ratio vigeat in professione tacita emittenda, quæ militat in expressa, statuimus quod in quibusvis ordinibus et religionibus, neque etiam tacita professio quoruncumque religiosorum induci possit, nec inducta intelligatur nisi in receptione constitutionis forma servata fuerit*; ergo si receptio legitima fuerit, poterit ex mente Pontificis etiam nunc subsequi tacita professio. Unde eadem verba applicare nos possumus ad Concilium interpretandum, ex illo eodem principio, quod eadem ratio viget in tacita professione emittenda, quæ militat in expressa. Ac denique in sequenti § qui incipit: *Si quis vero ante editam nostram constitutionem jam tacite professus expresse cupiat profiteri*, etc., aperte supponit Pontifex nunc etiam professionem tacitam habere locum, et tam esse validam, ut non sit necessaria nova acquisitio ad faciendam expressam. Ratio autem hujus communis juris est, quia interior voluntas, a qua maxime pendet professionis efficacia et obligatio, ut infra dicam, non solum verbis, sed etiam factis sufficienter declarari potest, ut per se constat; ergo quamvis non intercedant verba expressa, si per facta sufficienter declaretur voluntas profitendi, et mutandi statum, id satis erit ad veritatem professionis: hæc autem est quæ professio tacita vo-

catur, ut dixi; ergo illa per se sufficit ad religiosum statum constituendum.

9. *Prima pars assertionis positæ.*—*Secunda pars.*—*Argumentum contra secundam partem.*—Quamvis autem circa explicationem hujus doctrinæ plures difficultates inferius tractandæ occurrant, circa veritatem tamen ejus non se offert difficultas alicujus momenti. Duo enim diximus: unum est, per veram professionem constitui aliquem verum religiosum, et contra hoc nihil video quod objici possit, cum non possit cogitari vera professio quæ non inducat obligationem, quæ ad talem statum constituendum sufficiat. Aliud est sine vera professione non fieri verum religiosum. At contra objici potest, quia multi in jure vocantur religiosi, qui professionem non emittunt, ut in cap. *Salvator*, 1, q. 3, clerici omnes dicuntur religiosi, et in jure omnes personæ Deo dicatæ aliquo speciali modo religiosæ dicuntur, ita ut privilegio clericali gaudeant, quamvis professionem non emittant. Difficilius autem est quod in aliquibus juribus, præter professionem tacitam et veram, propositum mutandi vitam cum susceptione habitus sufficere dicitur, ut quis religiosus fiat, ut patet in c. *Beneficium*, et c. *Super eo*, in 6, et extra de Regular.

10. *Responsio ad primam partem argumenti.*—Respondetur ad priorem partem, vocem illam *religiosus*, æquivocam esse in jure, de qua multa tractant jurisperiti in rubrica de Regularibus, ubi Panormitanus late hoc tractat, et refert alios, et ibi in additione plures referuntur, quæ in summam redigunt Sylvest. et Angel. verbo *Religio*, 1. Breviter autem dicitur, religiosum proprie esse, qui tria vota substantialia in religione approbata emittit, ut ex superius a nobis tractatis satis constat, et omnes auctores docent, et ita loquimur in præsentia. Sic ergo cessat difficultas tacta, nam si interdum alii non professi religiosi dicuntur, sumitur vox in latiori significatione; nam quia religio est virtus præbens cultum Deo, omnis persona, quæ in hoc munere aliquid speciale habet, potest religiosa appellari. Quomodo autem in jure accipienda sit, an stricte vel late, communis resolutio esse videtur, in dispositione odiosa sumendam esse stricte, in favorabili late. Ego vero censeo non posse hoc generaliter definiri, sed materiam, finem, et alias circumstantias ac verba legis esse observanda, ut mens legislatoris vel Pontificis percipiatur. Addo etiam frequentius observari, ut vox *religiosus*, substantive-sumpta,

stricte sumatur pro religioso proprio, qui alias dici solet regularis; adjective autem facilius solet late sumi.

11. *Ad secundam.*—In secunda objectione, petitur difficultas bis jam in superioribus tacta, quid nimirum in jure significat suscipere habitum cum proposito mutandi vitam, vel quam obligationem inducat, si non est professio expressa vel tacita. Hoc autem supponendo, dicendum est talem personam non esse religiosam, quia illud in universum est verum, habitum sine professione non facere religiosum, qualecumque propositum habeat. Et ideo talis persona proxime et immediate non manet obligata ad observantiam regularem, sed ad summum poterit esse obligata ad religionem profitendam, ratione voti simplicis, quod per illud propositum significatur, ut supra declaravi. Tale vero votum ingrediendi religionem, etiam cum simplici habitus susceptione, non sufficit ad verum religiosum constituendum, ut per se notum est. Alia gravis difficultas hic tractari poterat, quoniam olim fiebant religiosi non tantum professione, sed etiam parentum donatione; hanc tamen commodius tractabimus infra.

CAPUT II.

QUID SIT FORMALITER AC SUBSTANTIALITER PROFESSIO RELIGIOSA, ET QUIS SIT FORMALIS EFFECTUS EJUS.

1. *Rationes dubitandi proponuntur.*—*Probatur primo sola tria vota non sufficere.*—Ratio difficultatis est, quia vel religiosa professio consistit in votis Deo factis, aut in pacto aliquo humano, vel in utroque simul; nihil autem horum dici posse videtur; ergo. Sufficiens partitionis positæ per se nota videtur, nam per professionem religiosam nihil aliud intelligimus, nisi id unde manat obligatio ad religiosum statum retinendum, quæ non potest oriri nisi ex promissione ad Deum, aut pacto cum homine; nulla enim alia causa excogitari potest, quia talis obligatio non potest ex nudo præcepto seu lege oriri, quia materia ejus non est materia præcepti, sed consilii. Minor autem quoad primam partem probatur, quia sola vota etiam de tribus consiliis, paupertatis, et castitatis, et obedientiæ, non sufficiunt facere religiosum; ergo non consistit in illis tota substantia professionis religiosæ. Consequentia evidens est, quia professio est